

Inteligentne zabawki – kupować czy nie?

Anna Grzybowska

Kilka razy w roku rynek zabawek przeżywa duże obłędzenie. Kupujemy zabawki swoim dzieciom przy okazji świąt, I Komunii Świętej, urodzin czy Dnia Dziecka. Kilkadziesiąt lat temu hitem były lalki bobasy, samochody „żelazniaki”, później lalki typu „barbie” czy samochody zdalnie sterowane. Od kilku lat jednak ten rynek przechodzi ogromną rewolucję. Zabawki mają być przede wszystkim kreatywne i powinny wspierać rozwój dziecka. Producenci prześcigają się w stosowaniu różnych zabiegów, by skusić konsumentów do zakupu.

Można zaobserwować przynajmniej dwa trendy wśród oferowanych zabawek. Pierwszy nurt przedstawia zabawki jak najbardziej ekologiczne, stworzone z naturalnych materiałów, które mają pobudzić wyobraźnię dziecka do budowy i tworzenia własnych przedmiotów. Mogą to być różne klocki, domki, teatrzyki czy gry.

Rysunek 1. Przykładowe zabawki ekologiczne¹

Drugi nurt to również zabawki, które na długo absorbują uwagę dzieci, szczególnie tych starszych. Są to przedmioty naszpikowane elektroniką, które nie tylko świecą i mówią, ale również kontaktują się z użytkownikiem. Przykładem takich zabawek są różne roboty, ale również lalki typu „barbie” z wmontowanym mechanizmem nagrywania, czy też przytulanki wykorzystujące kamerę i mikrofon do wchodzenia w interakcję z dzieckiem.

I pierwsze, i drugie zabawki mogą z powodzeniem wpływać pozytywnie na rozwój dziecka, zachęcać je do konstruowania nowych obiektów, zdobywania wiedzy, pogłębiania umiejętności manualnych. Zabawki elektroniczne dodatkowo oswajają z nowymi technologiami.

¹ Źródło: serwis Pixabay, https://cdn.pixabay.com/photo/2011/09/14/14/08/towers-9245_960_720.jpg
https://cdn.pixabay.com/photo/2017/04/18/02/13/board-game-2237460_960_720.jpg

Rysunek 2. Przykład zabawki robota²

Trzeba sobie jednak zdawać sprawę, że zabawki z modułem elektronicznym są również źródłem potencjalnych zagrożeń. Używanie inteligentnych zabawek wiąże się z zagrożeniem technologicznym, o którym zwykle nie myślimy decydując się na ich zakup. Z drugiej strony używanie zabawek interaktywnych wspomaganym przez nowoczesne technologie, wpływa na rozwój społeczny dziecka. Inteligentne zabawki mogą negatywnie wpływać na relacje dziecka z rówieśnikami (nie będę się z nimi bawił/bawiła, bo mam swojego robocika) oraz na przebieg relacji dziecka z rodzicami. Potencjalnie niebezpieczne są też sytuacje, gdy zabawka ma zastąpić czas, który dziecko powinno spędzić z rodzicem. Trzeba również wspomnieć o zagrożeniu, gdy dziecko dostaje zabawkę, a rodzic nie ma kontroli nad tym, w jaki sposób się nią bawi. Natomiast jeśli chodzi o zagrożenia związane z nowoczesnymi technologiami, to nietrudno wyobrazić sobie sytuację, gdy dane przekazywane przez zabawkę do zewnętrznego serwera zostaną przechwycone przez cyberprzestępcę. Inteligentne zabawki często łączą się z internetem, wymagają zalogowania do jakiejś aplikacji. Przekazane w ten sposób dane osobowe mogą posłużyć do stworzenia fałszywej tożsamości. Brak bezpieczeństwa w internecie to również naruszenie prywatności bezpośredniego użytkownika, w tym przypadku dziecka. Moduł mikrofonu i kamery może być również wykorzystywany bez zgody użytkownika do przekazywania spersonalizowanych reklam.

Czy warto zatem kupować inteligentne zabawki? Z pewnością tak, ale należy przy tym dołożyć starań, by nie stwarzać zagrożenia dla siebie i dla dziecka. Co zatem można zrobić? W raporcie przygotowanym przez A. Rywczyńską i P. Jaroszewskiego *Internet zabawek – wsparcie dla rozwoju dziecka czy zagrożenie*³ znalazło się wiele cennych wskazówek dla użytkowników zabawek. Zostały one podzielone na trzy grupy: przed zakupem, po zakupie oraz przed pozbyciem się zabawki. Najważniejszymi ze wskazówek „przed zakupem” wydają się być:

- Nie kupuj inteligentnej zabawki pod wpływem impulsu podczas wizyty w sklepie – na pudełku nie znajdziesz wielu istotnych informacji.
- Poczytaj opinie o zabawce, poszukaj filmów. Zwróć szczególną uwagę na ewentualne problemy techniczne.
- Bądź szczególnie ostrożny wobec nowości na rynku, gdyż mogą być w fazie testów.
- Nie kupuj zabawek z rynku wtórnego, jeśli nie masz pełnego zaufania do sprzedającego, gdyż zabawka mogła zostać zmodyfikowana.

Druga grupa porad dotyczy okresu użytkowania zabawki:

- Konfigurując zabawkę korzystaj z bezpiecznej sieci internetowej.
- Zapoznaj się z warunkami użytkowania zabawki, w szczególności z polityką prywatności, przed ich zaakceptowaniem.
- Podawaj tylko tyle rzeczywistych danych o sobie i/lub dziecku, ile jest niezbędne.
- Przeglądaj regularnie konto, na którym zbierane są dane z zabawki i usuwaj niepotrzebne treści.
- Dbaj o równowagę pomiędzy zabawą z rówieśnikami a czasem spędzonym w towarzystwie zabawki lub urządzeń ekranowych.
- Pamiętaj, że Twoje dziecko może być adresatem ukrytego marketingu.
- Przed pozbyciem się zabawki zadбай o usunięcie danych z zabawki poprzez przywrócenie urządzenia do stanu fabrycznego oraz usuń konto w serwisie producenta.

² Źródło: serwis pngimg.com, http://pngimg.com/uploads/robot/robot_PNG57.png, Licencja Creative Commons 4.0 BY-NC

³ A. Rywczyńska, P. Jaroszewski, *Internet zabawek – wsparcie dla rozwoju dziecka czy zagrożenie*, NASK, Warszawa 2018, https://akademia.nask.pl/publikacje/Internet_Zabawek.pdf

Mapa Karier – TIK w szkolnym doradztwie zawodowym

Ewa Kędracka

Wstęp

Najsłabszym ogniwem doradztwa edukacyjno-zawodowego wydaje się być – zaskakująco – (nie)znajomość zawodów, które rozważane są przez młodych ludzi jako kierunek i cel rozwoju. Poza kilkoma sztandarowymi zawodami i tymi, które wykonują rodzice, rzadko kiedy uczniowie zdobywają się na pogłębioną refleksję, na czym ma polegać ich przyszłe życie zawodowe. Tymczasem w 2016 roku powstało i jest stale rozwijane niezwykle interesujące narzędzie TIK, które zachęca do poznania współczesnego rynku pracy i pomaga w atrakcyjny sposób rozszerzyć wiedzę dzieci i młodzieży o zawodach, tym samym racjonalizując ich późniejsze decyzje prozawodowe.

To narzędzie to MAPA KARIER – otwarty zasób edukacyjny warty polecenia każdemu nauczycielowi czy rodzicowi, każdej osobie dorosłej zainteresowanej wsparciem dzieci w rozwoju prowadzącym do satysfakcjonującej kariery zawodowej podopiecznych.

Mapa Karier

Mapa Karier to interaktywne i darmowe narzędzie doradztwa zawodowego w szkole, które jest stale rozwijanym dziełem zespołu Fundacji Katalyst Education¹ – pozarządowej, niezależnej i nie działającej dla zysku organizacji.

Jak piszą autorzy, Mapa powstała „by w atrakcyjny sposób poszerzać wiedzę dzieci i młodzieży o rynku pracy. Z badań społecznych wynika, że ta wiedza jest bardzo ograniczona, co może skutkować nieoptymalnymi decyzjami dotyczącymi dalszej edukacji i kariery. Problemem jest zwłaszcza zbyt wczesne odrzucanie przez dzieci pewnych dziedzin wiedzy (np. przedmiotów ścisłych).”

Zajrzyjmy w takim razie pod adres <https://mapakarier.org>. Mapa Karier dostępna jest w dwóch niezależnych częściach: **Miasto Zawodów** jest przeznaczone raczej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, natomiast **Ścieżki Kariery** dla starszych dzieci i młodzieży. Oba zasoby można wykorzystywać na lekcjach w szkole, zajęciach pozaszkolnych i podczas rozmów indywidualnych. Także zaangażowany rodzic znajdzie tu pomoc w rozmowie z dzieckiem.

Mapa Karier jest intensywnie rozwijana, więc warto ją obserwować, nawet jeśli już kiedyś ktoś tam zaglądał.

Miasto zawodów

Za pomocą tego narzędzia uczeń klas młodszych „wchodzi” do miasta... Po zmianach u progu nowego roku szkolnego na Mapie jest wiele różnorodnych budynków (tych aktywnych „zbudowano” już 164), w których mogą pracować specjaliści z różnych dziedzin. Dla wygody uczestników w żadnym z tych budynków nie jest ulokowanych więcej niż 15 zawodów. Miasto rozrosło się do naprawdę sporych rozmiarów – na początku zajmowało 9 sektorów, teraz aż 225. Żeby łatwiej było wyszukiwać zawody poruszając się po mieście, umiejscowiono obok siebie budynki goszczące przedstawicieli podobnych branż, np. szpital, aptekę, gabinet stomatologiczny i inne miejsca pracy związane z medycyną. Również szata graficzna nowego miasta jest bardziej urozmaicona – mamy piękne wybrzeże morskie z piaszczystą plażą i portem, meandrującą rzekę z tamą, góry, jeziora, ośnieżony stok narciarski... Zwiedzanie Miasta Zawodów – odkrywanie nowych budynków i obiektów, poznawanie ciekawych zawodów z pewnością uatrakcyjni wielu uczniom początek zaprojektowania swojej przyszłości!

¹ <https://katalysteducation.org>